

ביום 1 במאי בשנת 1776 אחינו הבונה החופשי יוהאן אדם וייסהאופט (Johann Adam Weishaupt) מקים את מסדר האילומינטי הבווארי.

הכירו את האיש שהתחיל את האילומינטי.

פרופסור מבוואריה שיצר קבוצה שתעמוד במרכז תיאוריות הקונספירציה במשך יותר משתי מאות. וייסהאופט האמין כי אמצעי ההנהגה היעיל ביותר הוא באמצעות סודיות. הוא קבע כי ניתן לספק את רצונם של בני האדם למעמד על ידי מתן גישה לסודות. סודות אלה יכולים להיות אמיתיים או דמיוניים. זו הייתה הדרך הטובה ביותר לתפעל אנשים. הוא האמין שצריך להסתיר את מסדרו תחת חברות במסדרים אחרים. הבחירה הטובה ביותר הייתה הבנייה החופשית. לבחירתו זו היו יתרונות רבים: הבנייה החופשית היתה ידועה בציבור הרחב, היא לא משכה תשומת לב, ולשכותיהם היו האמצעי הטוב ביותר לגיוס. הוא התפעל גם מהסודיות שאיחדה את לשכות הבונים החופשיים.

לשם כך הוא התקבל והתקדש אל הבנייה החופשית אל לשכת Theodor zum guten Rath במינכן בשנת 1777 מעט אחרי שייסד והקים את האילומינטי וביקש מחברי אילומינטי לעשות זאת גם כן. הוא עודד אותם לקחת תפקידי הנהגה כדי שיוכלו להפיץ את התעמולה של האילומינטי ולגייס לתוכה אחים בונים חופשיים.

אדם וייסהאופט היה המום אילו היה יודע שרעיונותיו ימריאו יום אחד כתיאוריות קונספירציה עולמיות, יעניקו השראה לרומנים הנמכרים ביותר ולסרטים שוברי קופות.

כשהיה בן 36, הרוב המכריע של בני ארצו היו המומים לגלות שהפרופסור המכובד כלפי חוץ הוא אויב מסוכן של המדינה, ונראה כי התנועה הסודית או המסדר, האילומינטי, מאיימת על מרקם החברה.

וייסהאופט נולד בשנת 1748 באינגולשטאדט, עיר באלקטורט של בוואריה (כיום חלק מגרמניה של ימינו), כנוצרי וצאצא של יהודים מומרים. הוא התייתם בגיל צעיר ודודו המלומד דאג להשכלתו ורשם אותו לבית ספר ישועי. הישועים היו חברה סודית בתוך הכנסייה הקתולית. הם עשו כל מה שנדרש כדי להגן על הכנסייה מפני אויביה, גם אם נדרשה קנוניה פוליטית והתנקשות. התנהלות שתשפיע על דרך התנהלותו בהמשך חייו. לאחר שסיים את לימודיו, הפך וייסהאופט לפרופסור לדיני טבע ומשפט קנוני באוניברסיטת אינגולשטאדט, אז גם התחתן והקים משפחה. על פני השטח, זו הייתה קריירה מספיק קונבנציונאלית - עד 1784, אז למדה מדינת בוואריה על רעיונותיו החתרניים.

מבט מקרוב על התפתחותו מגלה כי לויסהאופט תמיד היה מוח חסר מנוחה. כבר כילד הוא היה קורא נלהב, שקרא ספרים של פילוסופי ההשכלה הצרפתיים האחרונים שהיו בספריה של דודו. בוואריה באותה תקופה הייתה שמרנית מאוד וקתולית. וייסהאופט לא היה היחיד שהאמין שהמלוכה והכנסייה מדחיקים את חופש המחשבה.

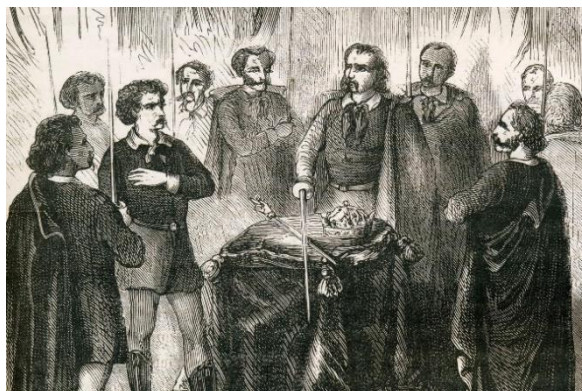
משוכנע כי רעיונות דתיים אינם עוד מערכת אמונה נאותה לשליטה בחברות מודרניות, החליט למצוא צורה אחרת של "הארה", מערכת רעיונות ופרקטיקות שניתן ליישם כדי לשנות באופן קיצוני את אופן ניהול המדינות האירופיות.

הוא כתב: "בתקופה שבה שלל אגודות חשאיות שימשו לבידור ולמעשים שליליים, אני תכננתי דווקא להשתמש בנטייה האנושית הזאת למטרה אמיתית וראויה, לתועלתם של אנשים. רציתי לעשות את מה שראשי רשיות דתיות וחילוניות צריכים לעשות מתוקף מעמדם..."

וייסהאופט לא היה, לדבריו, נגד הדת עצמה, אלא נגד הדרך בה נהגתה ונכפתה. חשיבתו, כתב, הציעה חופש "מכל הדעות הקדומות הדתיות"; מטפחת את המעלות החברתיות ומחייה אותן על ידי סיכוי גדול, אפשרי ומהיר לאושר אוניברסלי. "כדי להשיג זאת, היה צורך ליצור "מצב של חירות ושוויון מוסרי, משוחרר מהמכשולים שהנחיתות, הדרגה והעושר משליכים ללא הרף בדרכנו."

בלילה של ה-1 במאי 1776, נפגשו האילומינטי הראשונים שייסדו את המסדר ביער ליד אינגולשטאדט. היו שם חמישה גברים שטופי אור לפידים. שם הם קבעו את הכללים שנועדו לשלוט במסדר. המועמדים העתידיים לקבלה נדרשו להסכמת החברים, להיות בעלי מוניטין חזק, עם קשרים משפחתיים וחברתיים מבוססים ועושר.

בהתחלה, לחברות המסדר היו שלוש רמות: טירונים, מינרוולים ומינרוולים מוארים. "מינרוול" התייחס לאלת החוכמה הרומית, מינרוה, המשקפת את מטרת המסדר להפיץ ידע אמיתי, או הארה, על האופן שבו ניתן לעצב מחדש את החברה והמדינה. ינשופה של מינרוה היווה את סמלה של התנועה.

האילומינטי שאף ליצור "מצב של חירות ושוויון מוסרי".

מסמכים חסויים וסודיים שנתפסו על ידי שלטונות בוואריה ב-1784 חשפו פרטים מרתקים אודות טקסי האילומינטי. טירון שהתכונן לעבור לרמה הגבוהה יותר של מינרוול, למשל, היה צריך להציג דוח מפורט על כותרות הספרים שבבעלותו, זהות אויביו ונקודות התורפה של דמותו. עם תחילתו כמינרוול, הוא הבטיח להקריב את כל האינטרסים האישיים שלו לאלה של המסדר.

בשנים הבאות, המסדר הסודי של וייסהאופט גדל במידה ניכרת בגודלו ובמגונו, וכנראה מנה 600 חברים עד שנת 1782. ביניהם אנשים חשובים בחיי הציבור הבוואריים, כמו הברון אדולף פון קניגה von Knigge. אף על פי שבתחילה היו האילומינטי מוגבלים לסטודנטים של וייסהאופט, החברות התרחבו וכללו אצילים, פוליטיקאים, רופאים, עורכי דין ומשפטנים, כמו גם אנשי רוח וכמה סופרים מובילים, כולל אחינו הבונה החופשי יוהן וולפגנג פון גתה. בסוף שנת 1784 היו באילומינטי 2,000 עד 3,000 חברים.

הברון פון קניגה מילא תפקיד לא מבוטל בארגון החברה ובהרחבתה. כבונה חופשי לשעבר, הוא היה בעד אימוץ טקסים דומים לשלהם. חברי האילומינטי קיבלו שם "סודי" סמלי שנלקח מהעת העתיקה הקלאסית: וייסהאופט היה ספרטקוס, למשל, וקניגה היה פילון. גם רמות החברות הפכו להיררכיה מורכבת יותר. היו בסך הכל 13 דרגות חניכה, מחולקות לשלוש כיתות. הראשון הגיע לשיאו בדרגת האילומינאטוס מינור illuminatus minor, השני באילומינאטוס דיריגנס illuminatus dirigens, והשלישי, זה של מלך.

לחצים פנימיים וחיצוניים הפסיקו את התרחבות המסדר לדרגים העליונים של השלטון הבווארי. וייסהאופט וקניגה נלחמו יותר ויותר על מטרותיו ונהליו של המסדר, סכסוך שבסופו של דבר אילץ את קניגה לעזוב את המסדר. במקביל, חבר לשעבר אחר, ג'וזף אוצשניידר Joseph Utzschneider, כתב מכתב לנסיכה הגדולה של בוואריה ובו חשף את סוד קיומו של המסדר הזה.

הגילויים היו שילוב של אמת ושקרים. לטענת אוצשניידר, האילומינטי האמינו שהתאבדות היא לגיטימית, שיש להרעיל את אויביה וכי דת היא אבסורד. הוא גם הציע כי האילומינטי קשרו קשר עם בוואריה מטעם אוסטריה. לאחר שהוזהר על ידי אשתו, פרסם הנסיך הבוחר מבוואריה צו ביוני 1784 האוסר על הקמת כל סוג של מסדר או חברה שלא הוסמכו בעבר בחוק.

האילומינטי חשבו בתחילה כי איסור כללי זה לא ישפיע עליהם באופן ישיר. אך מעט משנה לאחר מכן, במרץ 1785, העביר הריבון הבווארי צו שני, שאסר במפורש את קיום המסדר. במהלך ביצוע מעצרים של חברים באילומינטי, משטרת בוואריה מצאה מסמכים מחשידים ביותר, הכוללים תמיכה בהתאבדויות ואתאיזם, תוכנית ליצירת ענף נשי במסדר, מתכוני דיו בלתי נראים והוראות רפואיות לביצוע הפלות. הראיות שימשו כבסיס להאשמת החברים תחת צו הקנוניה נגד הדת והמדינה. באוגוסט 1787 הוציא הנסיך הבוחר צו שלישי בו אישר כי המסדר אסור, והטיל עונש מוות בגין חברות.

וייסהאופט איבד את תפקידו באוניברסיטת אינגולשטאדט והוגלה. הוא חי את שארית חייו בגוטה בסקסוניה שם לימד פילוסופיה באוניברסיטת גטינגן. מדינת בוואריה ראתה את האילומינטי מפורק.

מורשתם, לעומת זאת, החזיקה מעמד ומתדלקת תיאוריות קונספירציה רבות.

בין השנים 1797-1798 פרסמו הכומר הצרפתי אוגוסטין ברואל, והפרופסור לפילוסופיה הסקוטי ג'ון רובינסון, שני ספרים הטוענים כי האילומינטי שרדו. עוד טענו, כי הם אלו שמשכו את החוטים מאחורי הקלעים של המהפכה הצרפתית, ולמעשה שמו את היסודות להפיכתה של האגודה המתה לקונספירציה בינלאומית חובקת עולם. שמו של ספרו של רובינסון היה בפשטות: "הוכחות לקונספירציה נגד כל הדתות והממשלות באירופה" - ישר ולעניין. הרעיונות האלו פשטו באירופה כאש

בשדה קוצים, ואף חצו את האוקיינוס לאמריקה, שם אומצו בחום על ידי הכומר ידידיה מורס ואחרים שהעניקו דרשות על האילומינטי המאיימים על העולם.

רעיונותיו של וייסהאופט השפיעו גם על הספרות הפופולרית, כמו הספר מלאכים ושדים של דן בראון ומטוטלת פוקו מאת הסופר האיטלקי אומברטו אקו.

אף על פי שמסדרו פורק לאחר רק כמעט עשור של פעילות, ייתכן שתרומתו הנמשכת של וייסהאופט היא הרעיון שחברות חשאיות נמצאות מאחורי הקלעים ומושכות את מנופי הכוח.

המבנה המורכב של מסדר האילומינטי, בן 13 הכיתות, גובש על ידי הברון פון קניגה, שיישם את המודל ששימש את לשכות הבונים החופשים שבהם היה אח.

עשה שימוש בעין ההשגחה הנוצרית (כפי שמוצג בחותם הגדול של ארה"ב), לימים גם סמל בבנייה החופשית.

במחלקת הדרגות הראשונה כל תלמיד התחיל בפילוסופיה הומניטרית עד שהפך למינרוול. לאחר מכן הוא קיבל את תקנון המסדר ויכול היה להשתתף בישיבות.

1. חניך

2. טירון

3. מינרוול

4. Illuminatus Minor

במחלקה הדרגות השנייה התארים השונים היו בהשראת הבונים החופשים. מגזר האילומינאטוס פיקח על הגיוס, ומנהלי האילומינטי ניהלו את ישיבות המינרוולים.

5. חניך

6. עמית

7. מאסטר

8. אילומינטוס מייג'ור

9. Illuminatus Dirigens

חטיבת הדרגות השלישית הביאה את המידה הגבוהה ביותר של הארה פילוסופית. חבריה היו המכהנים שהורו חברי דרגות נמוכות יותר. הדרגות הנמוכות יותר של מעמד זה היו עדיין בעצמן בסמכות של מלך.

10. כוהן

11. נסיך

12. קסמים

13. מלך

בגלותו כתב אדם וייסהאופט סדרת עבודות על נאורות, ובהן "ההיסטוריה השלמה של רדיפות האילומינטי בבואריה" (1785), "תמונה של נאורות" (1786), "התנצלות על האילומינטי" (1786) ו"מערכת משופרת של נאורות" (1787).

אדם וייסהאופט מת בגותה ב-18 בנובמבר 1830.